

31976L0765

27.9.1976

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 262/143

NÕUKOGU DIREKTIIV,

27. juuli 1976,

alkoholomeetrite ja alkoholiareomeetrite käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta

(76/765/EMÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 100,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, ⁽¹⁾

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust ⁽²⁾

ning arvestades, et:

alkoholomeetrite ja alkoholiareomeetrite määratlus, konstruktsioon ning kontrollimine on liikmesriikides reguleeritud kohustuslike sätetega, mis liikmesriigiti erinevad ja seega takistavad nende mõõteriistade liikumist ja kaubandust ühenduses; seepärast on vaja need sätted ühtlustada;

neid mõõteriistu käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamine on samuti vajalik selleks, et täiendada kehtivaid sätteid, mis käsitlevad alkoholisisalduse määramise korda mõõtmistulemuste alusel, et kõrvaldada mõõtmistulemuste väärtimõistmise või vaidlustamise oht;

nõukogu 26. juuli 1971. aasta direktiiviga 71/316/EMÜ (liikmesriikide õigusaktide mõõtevahendeid ja metrooloogilise kontrolli meetodeid käsitlevate ühissätete ühtlustamise kohta) ⁽³⁾ on kehtestatud EMÜ tüübikinnituse ja EMÜ esmataatluse kord; selle direktiivi kohaselt on vaja kehtestada alkoholomeetrite ja alkoholiareomeetrite konstruktsioonile ja tööle esitatavad tehnilised nõuded, selleks et pärast vajalikke kontrollimisi ning nõuetekohaste märgiste ja märkide pealekandmist võiks neid vabalt importida, turustada ja kasutada;

oma 17. detsembri 1973. aasta resolutsioonis ⁽⁴⁾ tööstuspoliitika kohta palus nõukogu komisjoni esitada talle enne 1. detsembrist 1974 ettepanek alkoholomeetrite ja alkoholomeetrite käsitleva direktiivi kohta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Käesoleva direktiiviga määratletakse alkoholomeetrite ja alkoholiareomeetrite omadused, mida kasutatakse etanooli vesilahuste alkoholisisalduse määramiseks.

Artikkel 2

Alkoholomeetrite ja alkoholiareomeetrite, mis võivad kanda EMÜ märgiseid ja märke, on kirjeldatud lisas.

Need mõõteriistad peavad läbima EMÜ tüübikinnituse ja need tuleb esitada EMÜ esmataatluseks.

Artikkel 3

Liikmesriigid ei tohi metrooloogiliste omaduste alusel keelata, piirata ega takistada selliste alkoholomeetrite ja alkoholiareomeetrite turuleviimist, millel on EMÜ tüübikinnitusmärk või EMÜ vastavusmärk.

⁽¹⁾ EÜT C 76, 7.4.1975, lk 39.

⁽²⁾ EÜT C 248, 29.10.1975, lk 22.

⁽³⁾ EÜT L 202, 6.9.1971, lk 1.

⁽⁴⁾ EÜT C 117, 31.12.1973, lk 1.

Artikkel 4

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad 24 kuu jooksul alates käesoleva direktiivi teatavakstegemise kuupäevast selle direktiivi täitmiseks vajalikud meetmed ja teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Nad rakendavad neid meetmeid hiljemalt alates 1. jaanuarist 1980.

2. Liikmesriigid informeerivad komisjoni siseriiklike õigusaktide peamiste sätete sisust, mille nad on vastu võtnud käesoleva direktiivi reguleerimisalas.

Artikkel 5

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 27. juuli 1976

Nõukogu nimel
eesistuja

M. van der STOEL

LISA

ALKOHOLOMEETRID JA ALKOHOLIAREOMEETRID

1. MÕÕTERIISTADE MÄÄRATLUSED

1.1. Alkoholomeeter on klaasist mõõteriist, mis näitab etanooli vesilahuse alkoholisisaldust:

— massi järgi või

— mahu järgi.

Olenevalt mõõdetavast suuruselt nimetatakse seda mõõteriista kas massalkoholomeetriks või mahtalkoholomeetriks.

Alkoholiareomeeter on klaasist mõõteriist, mis on ette nähtud etanooli vesilahuse tiheduse mõõtmiseks.

1.2. Käesolevas direktiivis määratletud mõõteriistad on gradueeritud standardtemperatuuril 20 °C Rahvusvahelise Legaalmetroloogia Organisatsiooni alkoholitabelite andmete alusel.

1.3. Need on gradueeritud nii, et näitu tuleb lugeda vaba vedelikupinna horisontaaltasandi kohalt.

2. MÕÕTERIISTADE KIRJELDUS

2.1. Alkoholomeeter ja alkoholiareomeeter on klaasist mõõteriistad, mis koosnevad:

— koonilise või ümara põhjaga silindrilisest ujukist, mis ei kogu õhumulle,

— ujuki ülemise osa külge joodetud varrest, mille ülemine ots on suletud.

2.2. Kummagi mõõteriista kogu välispind peab olema sümmeetriline peatelje suhtes.

Selle ristlõikel ei tohi ilmned a ebatasasusi.

2.3. Ujuki alumises osas on ballast mõõteriista massi justeerimiseks.

2.4. Vars on varustatud skaalaga, mis on kantud varre sisse järgalt kinnitatud silindrilisele alusele.

3. EHITUSPÕHIMÕTTED

3.1. Mõõteriistade valmistamiseks kasutatav klaas peab olema läbipaistev ja selles ei tohi olla defekte, mis võiksid segada skaalanäitude lugemist.

Klaasi ruumpaisumistegur peab olema $(25 \pm 2) \cdot 10^{-6} \text{ } ^\circ\text{C}^{-1}$.

3.2. Ballast peab olema kinnitatud mõõteriista alumises osas. Pärast seda, kui valmis mõõteriista on hoitud ühe tunni horisontaalasendis 80 °C juures ja seejärel samas asendis jahutatud, peab see ujuma nii, et telg ei kalduks vertikaalasendist kõrvale enam kui 1° 30'.

4. SKAALA

4.1. Igal mõõteriistal võib olla ainult üks jaotises 4.5 või 4.6 märgitud skaala.

4.2. Skaala ja sildid tuleb kanda tasase mati pinnaga alusele.

See alus tuleb varre sees järgalt kinnitada ja märkida kontrollmärkidega, nii et mis tahes skaala ja selle aluse nihkumine varre suhtes ei saaks jääda märkamata.

Hoidmisel 24 tundi 70 °C juures ei tohi alus, skaala ja pealdised deformeeruda, pleekida ega tumeneda.

4.3 Skaalakriipsud peavad:

- asetsema mõõteriista teljega ristuvatel tasanditel,
- olema musta värvi ⁽¹⁾ ning selged ja loetavad,
- olema peenikesed, selgepiirilised ja ühtlased, jämedusega kuni 0,2 mm.

4.4. Lühikeste, keskmiste ja pikkade skaalakriipsude pikkus peab olema vastavalt üks viiendik, üks kolmandik ja pool varre ümbermõõdust.

4.5. Alkoholomeetri nimiskaala peab olema gradueeritud alkoholi massi- või mahuprotsentides. Nimiskaala ulatus ei tohi olla suurem kui 10 % alkoholi massist või mahust.

Skaalajaotise väärtus peab olema 0,1 %.

Skaalal peab olema väljaspool nimipiirkonna ülemist ja alumist piiri viis kuni kümme lisajaotist.

4.6. Alkoholiareomeetri nimiskaala gradueeritakse kilogrammides kuupmeetri kohta. Selle ulatus ei tohi olla suurem kui 20 kg/m³.

Skaalajaotise väärtus peab olema 0,2 kg/m³.

Skaalal peab olema väljaspool nimipiirkonna ülemist ja alumist piiri viis kuni kümme lisajaotist. Skaala ei tohi siiski ületada väärtust 1 000 kg/m³.

5. GRADUEERIMINE JA NUMMERDAMINE

5.1. Alkoholomeetril peab iga kümnes skaalakriips, loetuna nimiskaala ühest otsast, olema pikk. Iga kahe kõrvutise pika kriipsu vahel peab olema keskmine kriips ja iga pika kriipsu ja lähima keskmise kriipsu vahel neli lühikest kriipsu.

Ainult pikad kriipsud peavad olema nummerdatud.

5.2. Alkoholiareomeetril peab iga viies kriips loetuna nimiskaala ühest otsast olema pikk. Kahe kõrvutise pika kriipsu vahel peab olema neli lühikest kriipsu.

Ainult iga viies või kümnes kriips peab olema nummerdatud.

5.3. Kriipsud, mis märgivad nimiskaala piire, tuleb täielikult nummerdada. Alkoholiareomeetritel võib muid arve lühendada.

6. MÕÕTERIISTADE LIIGITUS JA PÕHIMÕÕTMED

6.1. Kõnesolevad mõõteriistad peavad kuuluma ühte järgmistest täpsusklassidest:

- I klass: skaalajaotise keskmine pikkus vähemalt 1,5 mm.

Selle klassi mõõteriistades ei ole termomeetrit.

- II klass: skaalajaotise keskmine pikkus vähemalt 1,05 mm.

Selle klassi mõõteriistades võib olla termomeeter.

- III klass: skaalajaotise keskmine pikkus vähemalt 0,85 mm.

Selle klassi mõõteriistades võib olla termomeeter.

6.2. Mõõteriista ujuki välisdiameeter peab olema 19 kuni 40 mm.

Varre välisdiameeter peab olema I ja II klassi mõõteriistade puhul vähemalt 3 mm ja III klassi mõõteriistade puhul vähemalt 2,5 mm. Vars peab ulatuma ülemisest skaalakriipsust vähemalt 15 mm kõrgemale.

⁽¹⁾ Väljaspool nimiskaalat võivad skaalakriipsud olla ka mõnda muud värvi.

Varre ristlõige peab jääma samaks vähemalt 5 mm ulatuses allpool alumist skaalakriipsu.

7. SILDID

7.1. Mõõteriistale tuleb loetavalt ja püsivalt kanda järgmised sildid:

- I, II või III klass,
- kg/m^3 , mahuprotsent või massiprotsent,
- 20 °C,
- etanool,
- tootja nimi või tähis,
- mõõteriista tunnuskoode,
- EMÜ tüübikinnitusmärk "ε".

7.2. Kui peetakse vajalikuks, võib ujukile märkida mõõteriista massi milligrammi täpsusega.

8. LUBATUD PIIRVIGA JA TAATLUS

8.1. Alkoholomeetrite ja alkoholiareomeetrite lubatud piirviga on:

- \pm pool skaalajaotist iga I klassi mõõteriista näidu puhul,
- \pm üks skaalajaotis iga II või III klassi mõõteriista näidu puhul.

8.2. Taadelda tuleb vähemalt kolme nimiskaala punkti järgi.

9. ALKOHOLISISALDUSE MÄÄRAMISEKS KASUTATAVAD TERMOMEETRID

9.1. Kui alkoholisisalduse määramiseks kasutatav mõõteriist kuulub I klassi, tuleb kasutada termomeetrit:

- mis põhineb metallide takistuse muutumisel või elavhõbeda paisumisel klaaskestas,
- mille skaalajaotise väärtus on 0,1 või 0,05 °C.

Kõigi skaalanäitude lubatud piirviga on \pm 0,05 °C.

Elavhõbetermomeetritel peab 0 °C kohal olema skaalakriips.

9.2. Kui alkoholisisalduse määramiseks kasutatav mõõteriist kuulub II või III klassi, tuleb kasutada termomeetrit, mis põhineb elavhõbeda paisumisel klaaskestas ja mille jaotise väärtus on 0,1 või 0,2 või 0,5 °C. Sellel peab 0 °C kohal olema skaalakriips.

Lubatud positiivne või negatiivne piirviga on:

- 0,1 °C, kui skaalajaotise väärtus on 0,1 °C;
- 0,15 °C, kui skaalajaotise väärtus on 0,2 °C;
- 0,2 °C, kui skaalajaotise väärtus on 0,5 °C.

Termomeeter võib olla alkoholisisalduse määramiseks kasutatavas mõõteriistas.

Sel juhul ei pea termomeetritel olema 0 °C kohal skaalakriipsu.

9.3. Skaalajaotise lubatav väikseim pikkus on:

- 0,7 mm, kui termomeetri skaalajaotise väärtus on 0,05, 0,1 või 0,2 °C;
- 1,0 mm, kui termomeetri skaalajaotise väärtus on 0,5 °C.

9.4. Kriipsude jämedus ei tohi ületada ühte viiendikku skaalajaotise pikkusest.

10. MÄRGISED

Alkoholomeetri või alkoholiareomeetri tagaküljel ujuki ülemisel kolmandikul peab olema ruumi EMÜ esmataatlusmärgise jaoks.

Klaasriistade märgistamise eritingimuste tõttu peab direktiivi 71/316/EMÜ II lisa jaotise 3.1.1 kohaselt ja erandina selle lisa jaotises 3 kehtestatud üldisest reeglist EMÜ esmataatlusmargis koosnema järgmistest tähistest:

- väike e-täht,
- EMÜ esmataatluse aasta kaks viimast numbrit,
- selle riigi tunnustäht või -tähed, kus esmataatlus toimus,
- vajaduse korral taatlusasutuse tunnuscode.

Kui esmataatlusmargis kantakse peale liivjugameetodil, ei tohi see halvendada tähtede ja numbrite loetavust.

Näidis:

e 75 D 48: EMÜ esmataatlus on tehtud 1975. aastal Saksamaa Liitvabariigi 48. büroos.
